

Innst. 188 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:24 L (2012–2013)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Åse Michaelsen om endringer i Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) (skjerpet innsats i kampen mot terror)

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Per Sandberg og Åse Michaelsen fremmet 28. november 2012 følgende forslag:

«Vedtak til lov

om endringer i straffeloven (skjerpet innsats i kampen mot terror)

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov skal § 147a tredje ledd lyde:

Med fengsel inntil 12 år straffes den som planlegger eller forbereder en terrorhandling som nevnt i første ledd.

Ny § 147 d skal lyde:

§ 147 d

Med fengsel inntil 6 år straffes den som er til stede på et sted hvor det bedrives opplæring som nevnt i § 147 c bokstav c.

II

Denne lov trer i kraft straks.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Tore Hagebakken, Sigvald Oppebøen Hansen, Anna Ljunggren og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Ulf Leirstein, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til representantforslag 24 L (2012–2013) fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Åse Michaelsen om endringer i Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) (skjerpet innsats i kampen mot terror).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at de som vil bruke vold og terror er en alvorlig trussel mot tryggheten både lokalt og globalt, og at de må bekjempes og straffefølges. Forebyggende innsats er avgjørende slik at voldelige ekstreme holdninger ikke skal bli til handlinger. Det er riktig at PSTs trendanalyser og trusselbilder i de senere årene har pekt på at terrortrusselen i de vestlige land i større grad relaterer seg til såkalte soloterrorister, som opererer på egen hånd.

Flertallet viser til Innst. 207 S (2011–2012) fra den særskilte komité om 22. juli-redegjørelsene, hvor en samlet komité var opptatt av dette, og omtaler behovet for lovendringer for å forhindre nye terrorhandlinger. Den særskilte komité uttaler følgende i sin innstilling:

«Komiteen viser til at hendelsene 22. juli 2011 aktualiserer spørsmålet om hvorvidt eksisterende lovgivning i tilstrekkelig grad rammer forberedelses-handlinger når det bare er én gjerningsperson inne i bildet, såkalt soloterrorisme. Det er en tendens at senere tids forsøk på – og faktiske terrorhandlinger– i Europa begås av personer som opererer alene og bevisst unngår tilknytning til nettverk.

Komiteen er bekymret for at lovverket slik det nå er utformet ikke fanger opp for eksempel medlemskap i terrororganisasjoner og opphold i treningsleire for kommende terrorister.»

Innstillingen redegjør videre for prosessen frem mot en eventuell lovendring:

«Komiteen har merket seg at Justis- og beredskapsdepartementet nå arbeider med et høringsnotat om blant annet kriminalisering av forberedelse til terrorhandlinger, særlig hva angår såkalt soloterrorisme. Det tas sikte på at høringsnotatet sendes ut i vår. I arbeidet vil innspillene som PST har fremmet overfor departementet bli vurdert.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at det ikke er forsinkelser i fremdriften fra departementet. Høringen er gjennomført, og forslagene til lovendring og høringsinstansenes syn er nå til vurdering i departementet. Regjeringen har varslet at den vil fremme forslag om lovendringer for Stortinget i første halvår, og dette må anses som en grei framdrift i forhold til at innstillingen fra den særskilte komité ble avgitt 1. mars 2012.

Dette flertallet påpeker videre viktigheten av å sikre at ulike aktører høres før Stortinget vedtar lovendringer. Et godt beslutningsgrunnlag er avgjørende for å sikre innbyggernes rettsikkerhet. Lovforarbeider er en viktig rettskilde, som bidrar til at loven blir tolket i tråd med lovgivers intensjon. Spesielt viktig er dette når beslutningen utvider statens mulighet til å utøve makt overfor enkeltmennesker. Dette flertallet mener forslagsstillerne ikke tar tilstrekkelig hensyn til viktigheten av en god prosess i forkant av lovendringer, herunder en grundig høringsprosess om lovforslagene.

Dette flertallet har også merket seg at forslagsstillerne kommer med noen kommentarer til våpenloven uten å fremme forslag. Departementet varsler i brev til justiskomiteen av 11. januar 2013 (vedlagt) at man vil foreslå å videreføre § 161 i dagens straffelov, hvor det er straffbart å anskaffe skytevåpen i den hensikt å begå en forbrytelse, i straffeloven av 2005, slik også Gjørsv-kommisjonen har gått inn for. Dette flertallet viser ellers til at forslagsstillerne etterlyser at PST må kunne ha tilgang til våpenregisteret, noe departementet opplyser at de allerede har gjennom systemet Indicia.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det har gått et og et halvt år siden terroraksjonen som tragisk rammet regjeringskvartalet og Utøya. Dette er lang tid. Videre vil det ta minst et halvt år før man får vedtatt nye bestemmelser dersom regjeringens fremdriftsplan skal følges. Det gir til sammen en saksbehandlingstid på to år før man evner å gjøre nødvendige endringer etter denne tragedien.

Disse medlemmer registrerer at til tross for at all relevant informasjon er tilgjengelig og at alle argumenter i debatten har vært fremme, så er de andre partiene tilfredse med en så drøy tidsbruk. Disse medlemmer mener vi raskt må få på plass lovgivning som gjør det straffbart å planlegge terrorhandlinger alene og således tette de hull som finnes i lovverket.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer på nytt følgende forslag:

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov skal § 147a tredje ledd lyde:

Med fengsel inntil 12 år straffes den som planlegger eller forbereder en terrorhandling som nevnt i første ledd.

Ny § 147 d skal lyde:

§ 147 d

Med fengsel inntil 6 år straffes den som er til stede på et sted hvor det bedrives opplæring som nevnt i § 147 c bokstav c.

II

Denne lov trer i kraft straks.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov skal § 147a tredje ledd lyde:

Med fengsel inntil 12 år straffes den som planlegger eller forbereder en terrorhandling som nevnt i første ledd.

Ny § 147 d skal lyde:

§ 147 d

Med fengsel inntil 6 år straffes den som er til stede på et sted hvor det bedrives opplæring som nevnt i § 147 c bokstav c.

II

Denne lov trer i kraft straks.

Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:24 L (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Åse Michaelsen om endringer i Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) (skjerpet innsats i kampen mot terror) – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 5. februar 2013

Per Sandberg

leder

Jan Bøhler

ordfører

Vedlegg**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 11. januar 2013****Representantforslag 24 L (2012-2013) fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Åse Michaelsen**

Jeg viser til Justiskomiteens brev 18. desember 2012 med anmodning om departementets uttalelse i anledning overnevnte forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Åse Michaelsen.

Jeg oppfatter det slik at representantforslagets omtale av behovet for å bekjempe terrorangrep som utføres av enslige terrorister, i stor grad bygger på et forslag fremsatt av Politiets sikkerhetstjeneste (PST) i brev 1. november 2011 til Justis- og beredskapsdepartementet. I brevet foreslo PST en rekke lovendringer rettet mot forberedelse av terrorhandlinger. Departementet sendte 12. juli 2012 på høring et forslag til blant annet endringer i straffeloven 1902 og 2005 som vil utvide straffansvaret innenfor terrorlovgivningen. Forslagene var basert på innspillene fra PST. Her drøftes bl.a. om det bør gis en generell bestemmelse om planlegging av terrorhandlinger, om tilstedeværelse eller mottakelse av terrortrening bør kriminaliseres, og om besittelse eller anskaffelse av gjenstander eller informasjon med tanke på fremtidige terrorhandlinger, bør kriminaliseres.

Høringsfristen er utløpt og forslagene til lovendringer og høringsinstansenes syn er nå til vurdering i departementet. Jeg tar sikte på at regjeringen kan fremme et forslag til lovendringer i løpet av inneværende stortingsperiode. I det videre arbeidet vil jeg også ta med meg de synspunkter som det gis uttrykk for i representantforslaget, men jeg finner det ikke riktig å forskuttere noen av departementets konklusjoner nå.

Jeg vil derfor begrense meg til å vise til de foreløpige vurderingene som fremgår av høringsnotatet.

I dag er det straffbart å anskaffe skytevåpen i den hensikt å begå en forbrytelse, herunder en terrorhandling, jf. straffeloven 1902 § 161. Forbudet gjelder også lovlige våpen. I høringsnotatet 12. juli 2012 er det foreslått å videreføre bestemmelsen i straffeloven 2005. For øvrig stiller våpenloven opp strenge krav til en persons skikkethet og pålitelighet ved innvilgelse av ervervstillatelse for skytevåpen. Våpenlovutvalget foreslår å videreføre disse kravene i NOU 2011: 19 om ny våpenlov. Sammen med rapporten fra 22. juli-kommisjonen vil denne utredningen danne grunnlag for departementets videre arbeid med fremtidig lovregulering av skytevåpen i Norge.

Politiets tilgang til informasjon fra andre offentlige etater kan ha stor betydning for adgangen til å bekjempe kriminalitet. Denne adgangen må imidlertid balanseres mot reglene om taushetsplikt som regnes som en forutsetning for tillit mellom forvaltningen og den enkelte borger. I dag har PST lesetilgang til våpenregisteret gjennom registeret Indicia. For øvrig arbeider departementet på mer generell basis med spørsmål om politiets tilgang til ulike forvaltningsregistre, herunder overfor helse- og sosialetater. Jeg vil i den forbindelse vise til mitt brev 13. november 2012 til Justiskomiteen, vedrørende representantforslag 8:7 S (2012-2013).